

PORANĚNÍ HLAVY a CNS PORANĚNÍ PÁTEŘE A MÍCHY

PRP

Osnova:

- Mechanismy vzniku poranění
- Klinické projevy
- Komplikace
- Zásady poskytování první pomoci

Cíle:

- **Charakterizovat** jednotlivé typy mozkoměrního = kraniocerebrálního poranění
- **Zdůvodnit** význam komunikace při ošetřování raněných v oblasti obličeje a s mozkoměrním poraněním
- **Posoudit** na základě mechanismu vzniku úrazu páteře pravděpodobnou závažnost poranění
- **Vyjmenovat** příznaky poranění páteře
- **Popsat** a zdůvodnit zásady manipulace se zraněným s podezřením na poranění páteře
- **Demonstrovat** možnosti fixace páteře, navrhnout improvizované pomůcky

Poranění hlavy

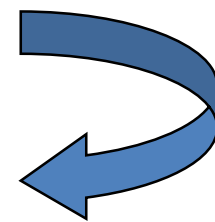
- Se zachováním vědomí
- Doprovázené bezvědomím
- Otevřená mozkolebeční poranění
- Poranění obličejové, vlasové části hlavy
  - Cizí těleso v oku
  - Poleptání, popálení
  - Poranění nosu (zlomeniny), uší, hltanu, dutiny ústní (zlomeniny či vykloubení čelisti)
  - skalpace

Mozkolebeční poranění

- Nejčastější příčina účinek hrubého násilí na hlavu (zlomeniny lebky – klenby, spodiny)
- **OTŘES** mozku
- **ZHMOŽDĚNÍ** mozku
- **STLAČENÍ** mozku

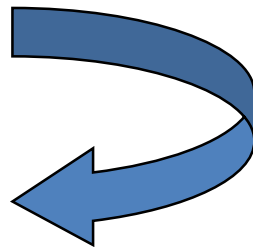
Příznaky OTŘESU mozku

- bolest hlavy
- pocit na **zvracení** nebo zvracení
- nevolnost
- pacient si nepamatuje, jak se mu to stalo
  - **Retrográdní amnézie**

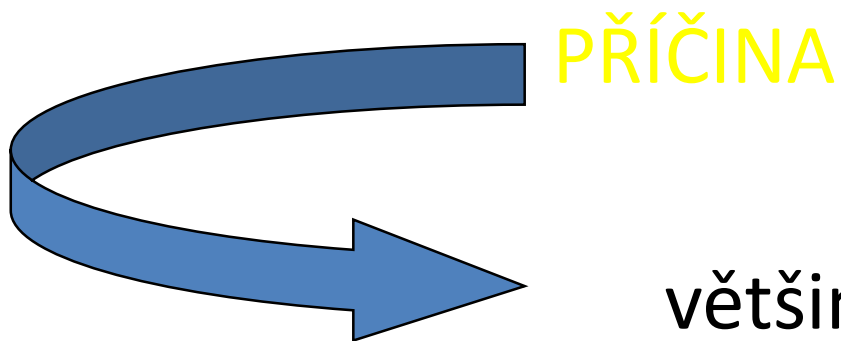

P ř í z n a k y ZHMOŽDĚNÍ mozku

- déletrvající bezvědomí
- zmatený, dezorientovaný
- bolesti hlavy
- Zvracení
- příznaky odpovídají poškození určitého mozkového centra
  - poruchy vidění
  - pohybu, apod.

Příznaky STLAČENÍ mozku

většinou nitrolebním krvácením

- déletrvající prohlubující se bezvědomí často s dvoufázovým průběhem
- někdy rozšířená zornice, nereagující na osvit

P r v n í   p o m o c

- kontrola dechu a tepu
- při vědomí - poloha vleže na zádech s podloženou hlavou
- v bezvědomí - poloha stabilizovaná s vyvýšením horní poloviny těla
- Ošetření poranění hlavy
- Protišoková opatření ➡ teplo,ticho

Poranění obličejové části

- PORANĚNÍ OKA

- Cizí těleso

- odstranit **růžkem** čistého kapesníku
  - případně oko **vypláchnout** borovou vodou nebo Ophtalem
  - Při **pronikajícím poranění** oka přikládáme **krycí obvaz** na **obě oči** a doprovodíme postiženého k odbornému **ošetření**

Poranění obličejové části

- **PORANĚNÍ OKA** – poleptání,
*Bolest, překrvení, rány, světloplachost, otok, poruchy
vizu*
  - Výplach spojivkového vaku proudem čisté vody
  - Krytí obou očí
  - Polosed
  - Transport s doprovodem nebo

Poranění obličejové části

- **PORANĚNÍ NOSU - krvácení**

- posadíme, hlavu předkloníme a stiskneme obě nosní křídla na 5 minut
- Poté opatrně povolujeme a kontrolujeme
- Stisk můžeme ještě dvakrát opakovat
- Pokud se nám po 15 minutách krvácení nepce zastavit

- Na nos přikládáme **prakový obvaz**
- **Studený** obklad lo, zátylek

- **Bezvědomí**

Poranění obličejové části

- **PORANĚNÍ DUTINY ÚSTNÍ** – krvácení

- Příčina **vyražení zubu**

- **Tamponáda** zubního lůžka 30 min **léčba**

- Krvácení z jazyka, měkkého patra, nosohltanu, vnitřní strany tváře

 Lícni **tlakový bod**, krkavice

- poloha:

- **V sedě při vědomí**, v předklonu, krev odtéká do savé vrstvy

- Na bříše, na boku

- **bezvědomí**

kontrola vědc , dechu

Poranění obličejové části

- **PORANĚNÍ UCHA** – krvácení

- Při vědomí

- poloha v sedě s oporou hlavy, uklidnit
- Savý obvaz

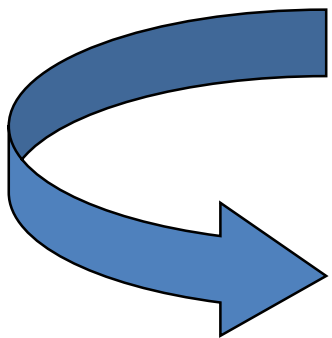
- Bezvědomí

- Savý obvaz – **pozor**, nesmí stlačovat hlavu
-   postiženém boku,
vypodložená ramena obvaz se nedotýká podložky
- Kontrola FF
- **Transport**, při bezvědomí

Poranění páteře a míchy

Příčiny

Pády z výšky na záda nebo na natažené dolní končetiny, prudké prohnutí nebo rotace páteře

Úrazy

- » **KOMPRES** – násilí působí ve směru podélné osy p.
- » **FLEX** – k poškození p.dochází nekoordinovaným pohybem, který svaly nedokážou vyrovnat protitahem
- » **MECHANISMUS ŠLEHNUTÍ BÍČEM** – prudké ohnutí p.vpřed nebo vzad, rychle vystřídáno opačným pohybem
- » **STŘÍŽNÝ POHYB S ROTACÍ**

Poranění páteře a míchy

Příznaky:

V místě poranění páteře bolest

Ochablost až nemožnost pohybu těla
a končetin pod místem poškození

V daném místě páteře může být
krevní výron

Příznaky:

- Bolest, otok, krevní výron
- poruchy hybnosti, cití, ochablost = mícha
  - Krční páteř = všech 4 končetin
  - Hrudní a bederní = dolních končetin + poruchy vyprazdňování
- Nedostatečné dýchání, zástava D+O = mícha, vyšší partie krční
- Nepřirozená poloha raněného

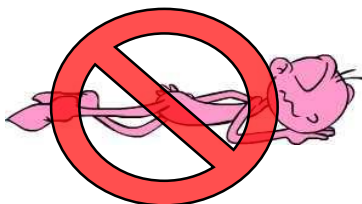
Poranění páteře a míchy

- **P r v n í p o m o c :**

co nejméně s postiženým pohybovat

- poloha **vleže** na zádech **pevná rovná** podložka **bez vypodložení** hlavy při ošetřování přidružených poranění
- při vyprošťování, přetáčení nebo odsunu z místa nebezpečí **NE rotační** pohyby a prudká prohnutí páteře
- bezvědomí, s podezřením na poranění páteře
zajistit průchodnost DC trojitým manévrem

POUŽITÉ INFORMAČNÍ ZDROJE:

- KELNAROVÁ Jarmila a kol. *První pomoc I. Pro studenty zdravotnických oborů*, Praha:Grada, 2007. 112 s. ISBN 978-80-247-2182-8
- KELNAROVÁ Jarmila a kol. *První pomoc II. pro studenty zdravotnických oborů*, Praha : Grada, 2007. 184 s. ISBN 978-80-247-2183-5
- BERÁNKOVÁ Monika, FLEKOVÁ Anna, HOLZHAUSEROVÁ Blanka. *První pomoc pro střední zdravotnické školy*, Praha : Informatorium, 2002. 199 s. ISBN 80-86073-99-8
- KURUCOVÁ Andrea. *První pomoc, pracovní sešit pro studenty SZŠ a zdravotnických lyceí*, Praha: Grada, 2008. 136 s. ISBN 978-80-247-2168-2
- <http://www.zachranny-kruh.cz>

Děkuji za pozornost